

Rondzendbrief 2 van Jack van Luytelaar, PBI-vrijwilliger in Guatemala

Guatemala stad, maandag 1 januari 2007

Lieve allemaal,

Allereerst de beste wensen voor 2007, dat het moge brengen wat je er van verwacht. En wordt het niet bij je thuisgebracht dan moet je misschien zelf op zoek naar waar je het zou kunnen gaan halen, zo sprak de bekende bossche boekhouder.

Onvoorstelbaar dat er al een maand voorbij is. De tijd vliegt gelijk op met die kraaien van plezier uit mijn vertrekmailtje. Het werk hier is redelijk rustig geweest in december, er is gelukkig geen bovenmatig geweld gebruikt, bedreigingen geuit, althans niet tegen de organisaties en individuen die we hier op dit moment begeleiden. Zou het de kerstsfeer zijn geweest of de kwaliteit van ons werk? Het eerste zeker niet, december heeft zijn vertrouwde aantal doden door geweldsdelicten weer gehaald. Het tweede kan ik bijna niet geloven: Virginie (de Francaise die tegelijk met mij aangekomen is) en ik moeten eigenlijk nog beginnen! De zaterdag vergadering waarin we de planning voor de week maken zit er alweer op, wij beiden gaan de stad uit voor enkele dagen samen met een van de meer ervaren teamleden, Virginie naar een van de meren in het laagland, ik naar de hoogvlakte. We reizen met lokaal vervoer, de bus dus, de afstanden zijn niet zo verschrikkelijk groot, althans in kms, maar omdat die bussen overal stoppen waar ze maar denken passagiers op te kunnen pikken doe je er toch uren over om je plaats van bestemming te bereiken. Ik kan het gevoel van vakantie niet onderdrukken, voor mij is het ook een uitje, even uit de smog, even van dat gevoel af dat je constant op je hoede moet zijn, even het huis annex kantoor uit. Slaapzak mee, warme kleren ook, want in de bergen is het, zodra de zon weg is, gewoon koud. We dragen dan kleding van de "zaak" met logo en duidelijk leesbaar dat we van de "Brigadas de Paz Internacionales" zijn teneinde duidelijk te maken dat er internationaal wordt toegekeken. Maar ook zonder deze kleding zijn we volgens mij goed herkenbaar als gringo's, als buitenlanders door je huidskleur en je lengte, zo'n zuid-amerikaans snorretje doet daar niks meer aan af. Deze keer staan er geen gesprekken gepland met lokale autoriteiten tijdens onze begeleiding. Ook dat versterkt het gevoel dat ik een paar dagen vakantie heb.

Kestmis en Oud en Nieuw hebben we hier met het hele team en enkele huisvrienden doorgebracht. Beetje vreemd zonder "echte" familie, maar nu met een "familie" met gedeelde idealen en belangstelling. Kadootjes op kerstavond, beetje vreemd zonder familie lootjes getrokken en een budget van 30 Quetzales afgesproken (da's toch weer 3 euro), nog eens hetzelfde bedrag uitgelegd voor drank en tamales (een soort met groenten of vlees gevulde loempias van maismeel) die om 12.00 uur middernacht gegeten moeten worden. Verder had ik voor iedereen nog een flutkadootje gekocht, variërend van een setje drie koningen in klei, wat vuurwerk, een schaakspelletje tot een heuse Cohiba (zo'n Cubaanse after dinner sigaar, die we de 25^e opgestoken hebben, als tegenhanger van al die wierook luchtjes waar ze hier allemaal dol op zijn). Die flutkadootjes waren de inzet bij zo'n dobbelspelletje dat ik ooit op mijn werk gespeeld heb, waaraan ik traumatische herinneringen overgehouden heb in de vorm van een CD met kerstliedjes, gratis bij een pak Appelsientje. Ik heb hem nog in de kast staan, omdat ik zo slecht kan weggooien. Had ik hem maar meegenomen naar Guatemala De 25^e stond er een grote kalkoen op tafel, kadootje van de Prensa Libre, de krant, toen we een jaarabonnement afsloten. De enige die wist hoe een kalkoen klaargemaakt moest worden was

een van de vijf vegetariërs hier in het team, maar het is allemaal voortreffelijk afgelopen. Twee dagen vlees voor de carnivoren. 's- Avonds uitbuiken en voor de tv hangen, meer kwam er niet meer van de grond. Nog wat gasten aan tafel gehad, de dagen na de Kerst, onder andere die vakbondsman met zijn gezin, drie kinderen tussen de 5 en de 12. Het onvermijdelijke gebeurt vervolgens, op het persoonlijke vlak, je krijgt sympathie voor die man, bewondering voor zijn moed, zijn vastberadenheid, je raakt betrokken en tegelijkertijd is het je werk. Hmm, ik weet het nog niet zo goed of zoiets gaat conflicteren, of het "erg" is, ik zie wél dat het ons allemaal overkomt.

Oud en Nieuw een beetje hetzelfde recept, iedereen levert zijn of haar bijdrage aan de gemeenschappelijke maaltijd, er wordt wat drank gekocht, een paar vrienden/vriendinnen erbij, muziek aan, het dakterras op om naar het vuurwerk te kijken en de volgende dag uitslapen, naar huis bellen - dan komen alle west -europese talen voorbij, iedereen belt via skype.

De 29^e december was het precies 10 jaar geleden dat de vredeakkoorden getekend zijn tussen de regering en de politieke tak van de guerrillabeweging. Er was een officieel forum georganiseerd door de regering om de "ceremonie van de roos te voltrekken", met de president, de vice president, de voorzitter van het Congres (zeg maar de 2^e Kamer), iemand van een of andere oecumenische beweging, iemand van een overheidsinstituut dat moet toezien op de naleving en uitvoering van de Vredeakkoorden, de ambassadeur van Noorwegen (het land waar de vredesonderhandelingen plaatsvonden) en last but not least, onze Bea, Bea ten Tusscher, de Nederlandse ambassadrice, die namens de internationale gemeenschap sprak, zij had ook 5 minuten spreektijd, zeer op haar hoede, niks waar ik trots op ben, wat ik hier wil herhalen). Het was niets meer dan formeel gedoe. Veelzeggender naar mijn mening is dat zowel de president van destijds, Arzú, die nu burgemeester van de Guatemala stad is, en de URNG, de politieke partij van de guerrilla, schitterden door afwezigheid. Beide lijken daarmee de overheersende mening van de pers en van de man op de straat te delen dat er niet zoveel te vieren valt, dat er niks of vrijwel niks tot stand is gebracht van wat er in die akkoorden is vastgelegd, laat staan van de geest van die akkoorden.

Onze Bea heb ik al eens al bij een andere gelegenheid ontmoet, bij een uitleg in de Ned. ambassade over een nieuw internationaal VN orgaan dat hier onderzoek moet gaan doen naar clandestiene en semi illegale apparaten en organen die vaak/soms banden hebben met het gezag (leger en politie) en deze moet gaan bestrijden, aan de kaak stellen etc. Het orgaan dat nu met deze taak belast is, is door het hoogste gerechtshof ongrondwettelijk verklaard en is dus compleet vleugellam, kan niets uitrichten. Half januari wordt in het congres het nieuwe voorstel behandeld, hoewel de regering en de VN beide al de verklaring, mij leek het al een complete wet, hebben ondertekend. Afwachten dus. Wellicht laat de behandeling in het congres zien wie tegen dit nieuwe instituut is, misschien zitten daar de politici met een foute achterban.

Inmiddels heb ik alle muziek die ik van een aantal van jullie hebben meegekregen wel een keer gehoord. Zeer verrast was ik toen ik op de mix van Joske ineens een liedje hoorde wat begon met "de radio speelt...", zwaar brabant accent, zolang niet meer gehoord. Toch nog maar pas een maand geleden en toch ook zo ver uit mijn wereld van dit moment.

Maak het goed intussen, dat doe ik hier ook.

Jack

